

Случај (подвиг) храбре и одважне наставнице Ајле Шошкић, који ових дана потреса предизборну Црну Гору, индикативан је и занимљив из неколико разлога. Послије Ане Вуковић, Мирјане Куљак, Вање Ђаловић... (баш уочи 8. марта) још једна жена је показала, типично патријархалном црногорском друштву, како се бори за слободније дрштво и презире страх! Наставница Шошкић је доказала оно што смо сви већ одавно знали, а нисмо имали куражи да то јавно и кажемо: праву природу и методе режимског „политичког“ језуитизма, који умијесто да дјелује програмом и цивилизованом кампањом – грађане уцијењује, плаши и малтретира како би у једној нездравој, пријетећој и паничној атмосфери био парализован њихов рационални одабир на предстојећим изборима.

Конспиративни састанци код директора предузећа, школа... попуњавање формулара са питањима која су крајње интимна ствар, доношење судског позива непослушном професору усред часа пред студентима (не случајно), а са друге стране полуинформације које леде крв у жилама, пуштање на слободу особе са интерполове потјернице, реална или фингирана немоћ државе, маргинализовање правде, стравични прождирући апарат принуде који је тешко лоцирати... све то има само једно за циљ: колективну индоктринацију страхом! Иначе, стара доктрина из арсенала манипулација свјешћу грађана, примјењивана у свим тоталитарним и бруталним друштвеним системима попут нацистичке Њемачке, Стаљиновог СССР-а, Потова или Пиночеве „државне“ страховладе... Комбинација параноје, притисака и перманентне неизвјесности увијек је на изборима резултирала огромним процентом „подршке“ владајућој аутократији. Није ли ово све што се дешава у Црној Гори још једно опредељење језиве визије Франца Кафке из романа „Процес“, насталог почетком прошлог вијека, којим ће Кафка невјероватно тачно предвидјети сва страдања и ужас тоталитарних покрета 20-тог вијека који су показали да је цивилизација Запада, упркос својим изузетним достигнућима, још крхка и увијек изнова трагична. То чудно и збуњујуће позивање неподобног професора („Јозеф К“) код тужиоца, притисак на једну наставницу, вријеђање, омаловажавање, укидање слободe избора, мишљења... Да ли су то предуслови које Црна Гора мора испунити да би се интегрисала у Европску унију?!

Оно што највише чуди, што пркоси логици и историји као прогресивном и неумитном напредовању кроз вријеме, како је Хегел дефинисао, јесте тако енормно велика

количина страха од власти код црногорских грађана и тако инцидентно мали број храбрих и друштвено здравих иступа попут овог наставнице Шошкић, Поповића, Куљак... Зар нисмо одрастали уз нарацију како су Црногораци храбар, поносан и достојанствен народ? Ако бисмо цијелокупно трајање и суштинске карактеристике Црне Горе изразили кроз само једну реченицу, онда би то несумњиво била: непрестана борба за слободу! Гдје је данас та слобода? Откуд код нас тако доминантно тај инфериорни менталитет? Шта симболизује споменик Светог Петра Цетињског у близини универзитета? Да ли смо у вјечитој борби за слободу против страног непријатеља, кроз вијекове, поробљени изнутра од стране наших владара? Ми смо и данас, више него икада, послушни поданици који у страху дрхте пред групом домаћих силника који умјесто да буду сервис грађана злоупотребљавајући играју на наше слабости и старе стечене страхове. Колико смо сами криви за свој незавидни положај?

Слободу, као једну од најопштијих категорија, разни мислиоци видјели су на различите начине. „Антички мислиоци су, у извјесном смислу, били у праву када су сматрали да роб није човјек. Роб слободу није схватао као задатак, основ смисла и највишу вриједност, а ако ју је тако схватао онда није био роб! За Спартака и његове следбенике слобода је била изнад живота. Фихте је написао да слобода није дата, слобода је за човјека задата“ (Бошко Телебаковић). До праве слободе се не може доћи унутар теорије, друштво се не мјења моралним апелима. Како слободу превести из теорије у стварни свијет – најбоље нам је показала наставница Ајла Шошкић, а када теорија овлада масама, она онда постаје материјална сила, како је то лијепо примјетио поново актуелни Маркс.